

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Agtervord

Udgivet af

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Nr. 2

Februar 1948

3. Aargang

Indhold:

Brev til en tysk Mor

★

Samtale med en ung Tysker

★

Om den nye Hvidbog

★

Leder (Side 25):

At bære Pletter

★

Kammeraternes Hjælpefond
har store Planer

★

Vidste Tyskerne Besked?

★

Forsiden:

Mindelunden i Ryvangen

København

Soigneringsanstalten **FIX**

Jagtvej 87, København N.
Telefon Central 11415
Robert C. Friberg & Søn

H. Sindby & Co. A/S

Reventlowgade 12 - V.

FOTOSTUDIO

Poul Dävidsen — Nørrebrogade 140
Taga 1007 Neuengamme Nr. 50467

Nykøbing F.

I. B. Bruun & Søn A/S

Nykøbing F.

Odense

**Fyns Stiftsbogtrykkeri
og Reproduktionsanstalt**
ODENSE

Svendborg

Svendborg litografiske Trykkerier

Stentrykkeri og Æskefabrik
Telefon 1815

Skive

BØRGE HANSEN
OST en GROS
SKIVE

Vejle

Aktieselskabet
De danske Bomuldsspinderier
Vejle — Valby

Randers

A/S Bjerregaard, Noe & Co.
Randers
Hobro — Hadsund

Randers Kul-Kompagni

Aktieselskab

RANDERS. SÆVÆRK **TRÆ & FINERHANDEL**

Tlf. 3838 (fl. Lin.)

Vestergrave 40

Vordingborg

A/S O. Sørensen & Sønner *Skotøjsfabriker*

Ørslev pr. Vordingborg & Vordingborg

Aarhus

A/S **HANS SCHOURUP**

JYLLANDS STAAL- & MASKINFORRETNING

Aarhus - Tlf. 7500

Esbjerg

Vognmand Erik Bang

Skolegade 71 - Esbjerg

Brev til en tysk Mor

Kære Mor!

Det er nogle Dage siden jeg for første Gang siden Pearl Harbor har hørt fra dig og har faaet dine 2 Breve fra Berlin, som er naaet frem til mig takket være en amerikansk Soldat fra Besættelsehæren. Jeg svarer dig med tungt Hjerte, og jeg haaber, du vil forsøge at forstaa mig.

Først og fremmest beder jeg dig undskyldte, at jeg skriver paa Engelsk. Skønt jeg først forlod Tyskland for nogle Aar siden, har jeg glemmt mit Modersmaal — jeg har villet glemme det.

Dit første Brev er dateret den 10. Febr. 1946. Du fortæller mig, at de polske Myndigheder i Schlesien gav dig Ordre til at forlade dit Hjem, hvor du har tilbragt 60 Aar af dit Liv. Du beklager, at det tyske Schlesien maa bøje sig for „et Folk som Polakkerne“, og du beskriver din skrækkelige Rejse, 7 Dages Sult og Kulde midt om Vinteren. Du fortæller mig, hvorledes Toget blev standset og udplyndret af polske Bander; hvorledes de yngste Kvinder blev bortført for dine Øjne; hvorledes de tog din Bagage, dine Penge, din Vielsesring, hvorledes de tog din Pelskaabe, og hvorledes du kom til Berlin ruineret, sulten og uden Husly.

Paa det amerikanske Konsulat sagde du, at du var Mor til en amerikansk Borger, men de afviste dig som Tysker.

I dit andet Brev — ligeledes fra Berlin — dateret nogle Dage senere, skriver du: „Jeg har faaet Tilladelse til at rejse til Hannover. Jeg har faaet denne Tilladelse ved at sige, at du vil skaffe mig til Amerika. Kom snart for at hente mig“.

Det er vanskeligt for mig at udtrykke mine Følelser, Mor. Jeg er rystet over at vide, at du er syg og fortvivlet. Jeg vilde gerne hjælpe dig og haaber at kunne sende dig Mad og Klæder, Jeg skal gøre det, saa snart jeg kan.

Men ser du, Tyskland er stadig Fjendeland, og jeg er ikke Nazist. Ja, jeg er klar over, at denne Sætning er dig velkendt. Enhver i Tyskland erklærer nu, at han aldrig har været Nazist eller i det mindste kun var tvunget til at blive det.

Personligt benægter jeg ikke at have været Medlem af Nazipartiet, men i Modsætning til mine tidligere Kammerater tog jeg Afstand fra det, da alt endnu gik godt, da Dampen var oppe og ikke da Partiet gik under.

Kun eet Aar efter at Partiet havde taget Magten, og da jeg var blevet Medlem af det, mens jeg gjorde Tjeneste i SA og senere i den tyske Marine faldt Skellene fra mine Øjne. Du kan ikke vide det, men siden 1934 havde jeg kun eet Ønske: at forlade Tyskland for stedse.

Dette Haab beherskede alle mine Tanker, alle mine Handlinger, Dag og Nat. Hemmeligt og systematisk forberedte jeg min Flugt.

16. Sept. 1938 kom jeg til USA, og nogle Dage senere fortalte jeg min Historie til Imigrationsmyndighederne. Heldigvis, for Justitsministeriet og den militære Efterretningstjeneste gjorde mange Undersøgelser angaaende min Person for at rense mig for en Mistanke, som jeg maa sige var begrundet.

Da jeg i 1934 blev Antinazist, vovede jeg ikke at betro mig selv til min egen Mor. Det kunde jeg ikke, fordi du var Nazist. Du var én blandt Millioner af Mennesker, som stemte for „den nye Orden“. Du, Mor, var forelsket i Hitler, som alle Kvinder. Du følte en hysterisk Glæde ved Lyden af Støvletramp og Militærmusik, og du hyldede af hele dit Hjerte den nye Aand i det genfødte Tyskland.

Har du da glemmt alt det, Mor? Har du glemmt, hvad du skrev til mig den 25. Maj 1939, 6 Maaneder efter min Afrejse? Jeg har dette Brev. Du opfordrede mig til at vende tilbage til Tyskland, fordi — som du sagde — „naar Krigen bryder ud, er din Plads her i Uniform sammen med alle de andre Millioner af Das Reichs Soldater. Du vil tage dig saa godt ud i Uniform“ og du tilføjede, at alle mine gamle Skolekammerater havde opnaaet meget vigtige Stillinger i Regeringen og Partiet. Og du bønfaled mig om at gøre som de.

Nogle Maaneder senere da Helvede brød løs, og den nazistiske Dæmon banede sin blodige Vej ind over Polen, berømede du jeres „sejrrige

Dette Brev er autentisk. Det er skrevet paa Engelsk af en Tysker i USA til hans Mor i Tyskland. PETER ROLAND er fra Breslau. Han blev tvunget til at blive Medlem af Nazipartiet og gjorde siden Tjeneste i SA. Peter Roland rejste til Amerika i sin Skoleferie. Han blev derovre, giftede sig og blev teknisk Raadgiver ved Produktionen af antinazistiske Film. Vi citerer Brevet fra vor luxemburgske Broderorgan »RAPPEL«.

Tropper“ og jeres „glorværdige Armeer“.

Dine „glorværdige Armeer“ paraderer ikke længere paa Siegesalle. Dine Overmennesker er døde eller saarede ligesom dem, du foragtede saa dybt. Dine Byer er i Ruiner ligesom London, Rotterdam og Stalingrad. I har mindre at spise nu end da I udsultede dem, og nu græder I: „Det maa I ikke gøre mod os — ikke mod os...“

Og dog er det retfærdigt. I blør blive i jeres Baand og arbejde for at leve i Stedet for at underkaste andre. I har lagt Europa i Aske, og naar man nu giver jer Mulighed for at opbygge jeres eget Land beklager I jer.

Før Krigen vilde du have mig til at vende tilbage til Tyskland for at gaa i Uniform og hjælpe med til at vinde den kommende Krig. Idag vil du komme for at leve her. Gør du dig klart, hvad det er du beer mig om? Det er rigtigt, at Krigen er forbi, men kan du glemme? Kan du se bort fra de Millioner af Mennesker, som gik til Grunde i jeres Gaskamre?

Du vil sikkert sige mig, at ogsaa jeg har haft med Nazisterne at gøre. Det er rigtigt, men jeg var 14 Aar. Jeg paastaar ikke at være skyldfri, men jeg tror dog ikke, at det hører til et Barns Pligter at opdrage sine Forældre.

Hvordan kunde jeg slippe udenom at vokse op som Tysker og Nazist? Den Stemme, der lærte mig at tale, din Stemme, Mor, var den som lærte mig at hade Jøderne. Den Haand, der gav mig Mad, gav mig til Jul en Sabel som Legetøj. Dine Vuggesange var Krigssange. Du gav mig Mad, Mor, men der var Gift i din Mælk, Hadets Gift.

Jeg fører ikke Sagen mod Tyskland eller dig. Jeg er ikke kvalificeret dertil. Jeg føler mig skyldig for Fortiden. Jeg har syndet, men man havde lært mig — og jeg troede paa det — at Tyskerne var en overlegen Race.

Nej Mor, alle Mennesker fødes lige.

SAMTALE med en ung Tysker

Pigtraads Redaktør, der som Undervisningsinspektør for Skolerne i Flygtningelejrene i Storkøbenhavn, har erhvervet sig et Førstehaandskendskab til Efterkrigstidens Tyskere, gengiver her en Samtale med en af dem.

Jeg troede, at man maa dræbe eller blive dræbt i Kampen for Livet. Jeg tilegnede mig Læren om, at Livets Maal er at tjene Staten.

Nej Mor, Menneskets Maal er at søge Lykken for Menneskene uden Elendighed, uden Frygt.

Nuvel, jeg har truffet mit Valg, og jeg har fundet et Land, der er højmodigt nok til at modtage mig. Jeg holder af det, og jeg vil aldrig vende tilbage til Tyskland.

Kun nogle Timers Flyverejse adskiller os, men ogsaa Svælget mellem to Verden. Din Verden, som ikke er forbi med Hitler og Mussolini, og vor Verden, som ikke er død med Wilkie og Roosevelt.

Din Plads er i Tyskland, Mor. Jeg ved, at det maa være haardt at miste alle sine Ejendele, men du har jo Livet og hele Lemmer. Mange Kvinder i Rusland eller Polen har ikke saa meget.

Hvis du mærker nogen Bitterhed i disse Linjer saa tilgiv mig. Og Mor, tillad ikke jeres Folk at lege Soldater. Lær dem ikke at hade Jøderne, Negrene eller nogen anden Race. Forklar dem, at man kan ikke have Tilid til dem saa længe de ikke har bevist, at de ikke vil gøre det om igen, som de har gjort. Det, Mor, er hvad du kan gøre for dit elskede Tyskland og for Verden.

Jeg kan ikke lade dig komme her til, Mor. Mine Hænder skælver, naar jeg skriver dette, og mit Hjerte knuges i Smerte, men jeg kan ikke glemme, at du er en tysk Kvinde, og før vi hjælper Tyskland, skal vi hjælpe deres Ofre.

Jeg har ogsaa en anden Grund. Der er i dit Land Kræfter som aabent eller hemmeligt arbejder paa at fuldføre det, som Nazisterne og Fascisterne lod ufuldendt. De udnytter Mistillid og Mistanke og forsøger at faa Folk til at tro, at de til syvende og sidst vil faa Ret.

Og der er nogle for tillidsfulde og lettroende, der siger: „Det vil ikke ske. Folket vil ikke tillade det“. De har Uret. Det er nu, der skal handles, og jeg vil kæmpe derfor med Liv og Sjæl.

Det er den anden Grund, der forbyder mig at hente dig. Hvis jeg gjorde det, saa vilde jeg synes, at jeg forraadte mine Kammerater, der faldt i Normandiet eller andre Steder. De forbliver i min Erindring, og jeg vil altid kæmpe for deres Sag.

Din Søn.

Er Demokrati altid bedre end Diktatur? Dette Spørgsmaal blev stillet mig en Dag af en tysk Flygtning. Han havde i Hitlertiden været Ungdomsfører for en Garde, der talte 350. Det var tydeligt at mærke paa ham, at han var vant til at kommandere, for hans Sprog formede sig i korte knappe Vendinger, næsten i Kommandotone.

— Naar vi ikke vandt Krigen, sagde han, var det, fordi vi ikke var brutale nok.

Jeg syntes, dette var for galt at høre paa, og jeg gjorde da det, som jeg meget sjældent har gjort overfor tyske Flygtninge: Jeg tog op af min Mappe et dokumentarisk fotografisk Billedmateriale fra tyske Koncentrationslejre.

Billederne havde en voldsom Virkning paa ham, og hans gavmuede Frækhed afløstes nu af en Redegørelse fra min Side, i hvilken jeg skildrede ham nazistisk „Mangel paa Brutalitet“. Senere under vort lille Møde vaagnede han atter til Daad, men nu var han kommet ned paa Jorden, og jeg gav mig derfor til ganske jævnt og roligt at svare paa hans første Spørgsmaal: Er Demokrati altid bedre end Diktatur?

— Ja, svarede jeg, Demokrati er altid bedre end Diktatur, og jeg skal nævne Dem nogle Grunde:

I et demokratisk Samfund har man altid Mulighed for paa fredelig Vis, med Stemmesedlen i Haanden at skaffe en ny Regering, hvis den, der sidder, ikke har kunnet magte Opgaverne eller ligefrem handler mod Landets sande Interesser.

I en Diktaturstat har man derimod kun een Mulighed for at skaffe sig en ny Regering, nemlig gennem en blodig Revolution.

For det andet: I Hitlertidens Tyskland havde Gestapo eet eneste stort Maal, nemlig at udrydde alle Modstandere, samt alle, der kunde tænkes at være Lederemner for Modstandsgrupper i en Svaghedsperiode for Regimet. Millioner af Rigstyskere er blevet aflivet bag Tremmer og Pigtraad i tyske Fængsler og Koncentrationslejre, ikke fordi disse var Forbrydere, men fordi de var Modstandere.

Hvor der er Demokrati, bliver der ogsaa arbejdet. Vi søger at vinde vore parti-politiske Modstandere ved i frie Meningsudvekslinger at fremføre overbevisende Argumenter. Eller vi søger at virkeliggøre vore Ideer, for gennem Kendsgerninger at over-

bevise vore Modstandere om, at vi har Ret.

For det tredje er det vigtigt, at der i et demokratisk Land altid er Muligheder for, at en saglig, velbegrunnet Kritik kan komme til Orde. Alene dette, at Muligheden bestaar, bevirker, at de helt store Misbrug ikke forsøges gennemført, og skulde der endelig blive gjort Forsøg derpaa, er der altid Muligheder for at bremse dem og hindre Gentagelser. Havde der under det nazistiske Diktatur været en tilsvarende Mulighed, er der Grund til at formode, at de allerværste Misbrug af Magten var blevet bremset.

For det fjerde vil jeg nævne, at Demokratiet bygger paa Respekten for det enkelte Menneske. Diktaturet tæller ikke sine Proselytter i Ene-re. I Statistikken er der kun Plads for Millioner. Demokratiets Form opfordrer til Eftertænkksomhed, Diktaturets Forudtæning er derimod den blinde Lydighed, ja det er ligefrem besværligt og meget uønsket, at det enkelte Menneske bruger sin Om-tanke.

Det hænger nøje sammen hermed, at Demokratiet giver det enkelte Menneske Ansvaret for dets egne Gerninger. I Filmen „De røde Enger“ oplever man bl. a. at den tyske Fangevogter viser Sabotøren Venlig-

Saadan stod de alle engang. Kun vi vinde dem for Demokratiet?

hed, giver ham Cigaretter og besøger hans Breve til Vennerne ude i Byen. Da Sabotøren i Forhørene ikke vil røbe noget om Kammeraterne, faar han Klemmeskruer paa Fingrene, saa disse til sidst bliver flænset helt op. Hvem er det nu, der drejer paa Klemmeskruerne? Det er den samme grønklædte, som ude i Fængselscellen har vist Sabotøren Venlighed.

Hvorfor er han nu pludselig anderledes? Fordi han handler efter Ordre.

Demokratiet gør det enkelte Menneske ansvarlig for dets egne Gerninger, hvorimod Diktaturen forlanger blind Lydighed, noget, der hos den menige grønklædte er opfattet saadan, at saa tog den, der gav Ordren ogsaa Ansvar, hvorved han selv blev fritaget for Ansvar.

For det femte vil jeg nævne, at Demokratiet har Tid til at vente. Vi ved, at det, vi vil, er noget godt, og selv om Sejren for vore Idealer ikke foreligger i Dag, tror vi paa dem alligevel, for

det har slet ingen Hast for den, der tror....

Over Nazisterne var der en Febrilskhed, som dybest set afslørede Vantro ogsaa hos dens Forgrundsfigurer. Alt skulde ske „sofort“, straks! De havde faktisk ingen Tillid til Dagen i Morgen. Demokratierne har undertiden for god Tid, men dybest set bundet denne „given sig Tid“ i Tillid til Fremtiden og Tillid til Ideernes Rigtighed og Grokraft.

— Ja, afbrød den ung-nazistiske Fører mig, men nu har vi haft Førerstat i 12 Aar.

— Diktatur i 12 Aar, afbrød jeg.

— Førerstat i 12 Aar fortsatte han, og saa maa vi nu have 12 Aars Demokrati, for at vi kan sammenligne.

— Det skulde dog ikke være nødvendigt, tilføjede jeg, for Tyskland havde jo demokratisk Styreform lige til 1933, saa der er allerede Grundlag for Sammenligning.

Han sad lidt og grundede. Saa udbrød han:

— Jeg tror ikke, at det tyske Folk er egnet for Demokrati. For enhver Tysker er Soldatertiden en straalende Ungdomsoplevelse. Saadan vil det blive ved med at være. Militarismen hører nøje sammen med den autoritære Statsform.

— Deres Paastand om, at det tyske Folk maaske ikke rigtigt er egnet for Demokrati, lever i mig som en Frygt, svarede jeg. Men De maa gøre Dem klart, at kun naar Tyskland paa fredelig Vis indtager sin

Plads ved Siden af Europas andre Nationer i hæderligt Samarbejde, har Tyskland en Fremtid. Forudsætningen er, at Tyskland bygger sit Samfundsliv op paa demokratisk Basis. Derfor kalder vi paa alle gode Kræfter i det tyske Folk, for at det kan lykkes at vinde Folket for Demokratiet.

Den unge Hitler-Jugend-General er ikke omvendt endnu, men han beklager ikke længere „Mangel paa Brutalitet“, saadan som han gjorde det i vor allerførste Samtale. Det er nu saa tydeligt at mærke paa ham, at hans Selvsikkerhed er borte. Grundlaget er skabt for, at han kan gribes af Demokratiets Ideologi, og naar det sker, vil han være værdifuld for os.

Johs. Fosmark

Et Eden fra Pol til Pol

Jeg gik ad dugvaade Stier i Morgendæmringens Skær, og følte mig baade en En'er og Menneskeheden saa nær.

Med Duften fra vilde Roser kom Drømmenes Drøm til mit Sind, og svøbte Tanker og Længsler i Stemningens koglende Spind.

Jeg saa bag Skyernes Flaade i Havet af strømmende Sol, en Verden af blivende Lykke, et Eden fra Pol til Pol.

Oluf Bonné.

I vore Dages Tyskland spiller Bytteforretninger en fremtrædende Rolle. Alle vil bortbytte alt for at faa Uldgarn

Overalt har man oprettet Læsestuer for den tyske Ungdom. Saavel de mange Blade fra hele Verden som den gode Varme trækker godt.

Side 23. Øverst: Gadeeksekutionsplads i Warszawa paa de faldnes Dag.

I Midten. Polen: Ved dette Hus oplevede mange Frihedskæmpere de sidste Minutter.

Nederst: Stedet bag Ingeniørkasernen hvor Tyskerne henrettede danske Modstandsfolk,

Billederne Side 22. Øverst: Her laa Lidice. Byen blev ud-raderet af Nazisterne d. 25.6. 1942 som Repræsalier overfor Tjekernes Likvidering af den tyskë Blodhund Heidrich. Alle Byens voksne Mænd blev skudt. Kvinderne sendtes til tyske Konzentrationslejre, og Børnene spredtes over hele Tyskland.

Tilvenstre: Først rejstes et Skilt, senere Korsene (øverst).

I Midten til højre: Grundstenen nedlægges for at markere Genopbygningen af Lidice.

Nederst: Nu genopbygger Repræsentanter fra Alverdens Ungdom Byen Lidice.

HVIDBOGENS SKABER har Ordet

Det er din Skyld!

Uvejrsskyer er gentagne gange draget over himlen. Graa og triste saa de ud. De er kommet baade fra øst og vest og nogle gange har det dryppet fra dem. Gid de vilde forsvinde for altid. Men under dem har der været smaa hjemlige og fredelige vatskyer. Ja, ofte lamme-skyer, der har dækket de mørke. Mange har endog troet, at det var godt vejr og sommer.

Men det er din skyld, hvis folk glemmer, at der bag lammet og vattet kan gemme sig torden og gnister, og hvis de glemmer, hvad det sidste uvejr førte med sig. Fortæl om hadet, fortæl om ugeringerne og om al den vold og terror, som vi sidst har oplevet. Fortæl det, saa at folk vil lynche den, der genindfører disse tilstande.

Der er i dag kun een maade, paa hvilken du vil blive hørt. Det er ved at hjælpe til med at den videnskabelige beretning, der udarbejdes bliver saa fyldig som mulig. Og dit bidrag er absolut nødvendigt. For kritisk og grundig videnskab maa folk bøje sig. Derfor skal ogsaa du besvare det spørgeskema, der i disse dage sendes ud om koncentrationslejrene og tugthusene i Tyskland. Dit bidrag maa med, hvis udarbejdelsen skal være grundig.

Det er din skyld, hvis hvidbogen kommer til at bygge paa for faa besvarelser, saa at folk ikke tror den.

I efteraaret 1946 udsendtes en opfordring til indsamling af beretninger om koncentrationslejrene. Der indkom 113. Paa et saa ringe antal kan ikke bygges videnskabeligt arbejde. Derfor er der nu udarbejdet et let tilgængeligt spørgeskema, som enhver nemt kan udfylde. Det vil ikke tage dig lang tid at gøre denne din pligt. Og det er nødvendigt, at vi modtager ca. 1000 besvarelser.

1. Skemaet er delt i 10 afdelinger, saa at du ikke behøver at lave det hele paa en gang, men kan gøre det, eftersom du kan afse tid til det.

2. Du maa derfor ikke alene udfylde og indsende dit eget, men sørg ogsaa for, at dine kammerater gør det.

3. Det er ikke ligegyldigt, om vi faar 10 omtrent ens besvarelser. Naar de er besvaret uden at sammenligne med andre og i overensstemmelse med sandheden, er det tværtimod meget værdifuldt. Altsaa udfyld og indsend.

4. Kan du ikke besvare alt, saa indsend, hvad du kan.

5. Jeg appellerer til lokalafdelingerne. Ledelsen maa her hjælpe til for at faa saa mange som muligt til at svare, ogsaa dem uden for vor forening. I er med til at afgøre, om denne hvidbog skal blive det videnskabelige bevis for eftertiden. Organiser om muligt en indsamling af skemaer lokalt.

6. Jeg appellerer til lejrforeningerne. Sørg for, at jeres lejr bliver beskrevet paa grundlag af et saa fyldigt materiale som muligt.

7. Er der særlige problemer, I vil henvise til, skriv da til mig derom.

Iøvrigt staar jeg til raadighed og vil hjælpe, hvor man ønsker det. Skriv blot til: cand. mag. Jørgen H. Barfod, Cæciliavej 7, Valby.

Unge Tyskere studerer Demokrati i Danmark

15 unge tyske Akademikere har i Januar Maaned opholdt sig i Danmark for ved Selvsyn at opleve, hvordan man griber Tingene an i et demokratisk Land.

Under et Besøg paa den internationale Højskole i Helsingør blev de budt velkommen af Forstander Manniche, der fortalte dem om Højskolens Ide og dens Undervisningsmetoder. Senere samledes de 15 Tyskere med et tilsvarende Antal af Højskolens Elever, og der arrangeredes en Slags Spørgetime mellem de to Hold unge Mennesker.

Det, der brændte Tyskerne paa Læberne, var naturligvis at høre, hvad Højskolens Elever tænkte ved at have Tyskere paa Besøg, og det var da ogsaa det første Spørgsmaal, der blev stillet, idet Spørgeren gjorde opmærksom paa, at det ikke var et høfligt, men et ærligt Svar, han ønskede.

— Krigen er forbi, lød Svaret, og vi maa alle arbejde sammen som Venner uden Had af nogen Art. Det er jo en international Skole, hvorfor skulde Tyskerne saa ikke være med! Men svar os saa til Gengæld ærligt paa dette Spørgsmaal: Ønsker de unge Tyskere en varig Fred?

— Der er kun et Svar, sagde en af Tyskerne, og det er Ja. Tyskerne lever i Dag i en frygtelig Angst for Krig mellem Øst og Vest.

— Vi har hørt, at mange Tyskeres eneste Haab var en ny Krig —

— Den Opfattelse gør sig ogsaa gældende i visse Kredse, især i Østzonen. Der siger man: „Hellere en Ende med Forskrækkelse, end en Forskrækkelse uden Ende“. Men naar man til Tider møder denne Opfattelse, skyldes det ikke Nationalisme, men en Fortvivlelse, der behersker store Dele af Befolkningen. Og en anden Tysker tilføjede: — Fred og Fred er to Ting. Naar man er sulten, er det eet, og naar man er mæt, noget helt andet. Det, Tyskerne ønsker, er en vis økonomisk Sikkerhed og Lejlighed til at genopbygge Tyskland. Desuden ønsker vi en verdenspolitisk Tilstand uden imperialistiske Tendenser af nogen Art.

De hvide Busser ved Friedrichsruhe d. 19./4. 1945 klar til Indsats

Pigtraad

Organ for
KAMMERATERNES HJÆLPEFOND OG
LANDSFORENINGEN AF
BESÆTTELSESTIDENS
POLITISKE FANGER

Redaktør:
Johs. Fosmark, Slagelsegade 9. 2., Øbro 8537.

Forretningsfører:
H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137 Charl., Ord. 5075.

Tryk:
Hak Jørgensen, Sturlasgade 14, Kbhvn. S.

At bære Pletter

„Hver Glans, hver Plet vil jeg bære” — synger vi i en dansk Fædrelandssang.

Vi, der gik i Lejrene sammen med vore tyske Kammerater, oplevede, at mange slet ikke fattede noget af dette, naar vi forsøgte at forklare dem, at de efter Nederlaget skulde hjem og bære med paa det Had, Nazisterne havde bygget op imod Tyskland. —

Første Gang en af det nye Tysklands førende Politikere, Socialdemokraten Schumacher, talte i den danske Radio, hvad sagde da han? Ja, han gik lige til Sagen og nævnte, at Tyskland maa hjælpes; det er af Betydning for hele Europa.... — Men det er vigtigt at mærke sig, hvad han „glemte”. Han glemte, at der er nogle „Pletter” at bære med paa, og at Danmark har lidt under tysk Besættelse.

Pastor Niemøller og flere med ham har ved deres første Møde med Danmark efter de onde Aar klart sagt: „Tysklands Skyld er vor Skyld”! En anden sagde det saadan: „Hvor er det sært at møde Venlighed fra et Land, der har lidt saa meget under tysk Besættelse”! Bare denne lille Bemærkning giver os en hel anden Indstilling til Manden!

Skal Tyskland da ikke hjælpes? — Jo, men vi venter fra de ledende Folk en Bekendelse. Det Tyskland, Niemøller repræsenterer, har vi Pligt til at hjælpe, og lad os bare sige det til hinanden: Vi, der har siddet bag tysk Pigtraad, skal sikkert indstille os paa at gaa foran i Hjælpearbejdet. Straffen har Tyskland faaet. Erkendelse af Skyld har det. Saa bør vi have Initiativet. — Men der var altsaa et andet Tyskland, det „schumacherske”? Det selvretfærdige, — ja, overfor dette maa vi sige: „Der er ogsaa „Pletter” at bære!

Hvis Hitler havde vundet Krigen

I Frankfurt har de amerikanske Myndigheder fundet et Dokument indeholdende Forordninger, som skulde have været anvendt mod Kirken i Tyskland, dersom Nazisterne havde vundet Krigen. Dokumentet er dateret 1943, men det var forsegleet og skulde ikke være publiceret før efter Tysklands Sejr. Forordningerne vilde bl. a. være blevet:

Forbud mod alle Gudstjenester paa Søndage.

Al kirkelig Ejendom konfiskeres af Staten.

Bibelen forbydes, ligesom den øvrige kristelige Litteratur, og erstattes af Hitlers „Mein Kampf”. Paa Grundlag af denne skulde der holdes „nationale Rigsprædikener”.

Daab, Nadver og kirkelige Vielser forbydes.

Langfredag gøres til „Rigsungdomsdag”.

Ved borgerlige Ægteskaber skulde Ægtefællerne forpligtes til at lægge Hænderne paa „Mein Kampf”.

Kristi Kors skulde afskaffes og erstattes med Hagekorset.

Præster skulde afløses af „Rigstalere”.

Kammeraternes Hjælpfond har store Planer

Forretningsudvalget for Kammeraternes Hjælpfond har paa sit sidste Møde vedtaget at oprette 3 Studielegater paa en samlet Udbetalingssum af 25.000 Kr. Legaterne skal bære Navnene: 9. April — 5. Maj og 29. August.

Planerne ventes godkendt af Bestyrelsen, der holder sit Møde i Horsens Lørdag den 24. April Kl. 10 paa Bygholm Parkhotel, til hvilken Tid Fondens Formand, Konsul, Sagfører, cand. jur. Kaj V. Dahl vil fremlægge Udkast til Fundatser.

Man vedtog at afholde Aarsfest i April Maaned med et smukt kunstnerisk lødigt Program. Der arbejdes med Planer om et helt nyt og særpræget Hørespil i Forbindelse med Aarsfesten, der ventes transmitteret i Lighed med tidligere Aar.

Endvidere behandlede man de indløbne Ansøgninger om Hjælp, af hvilke alle bevilgedes med en enkelt Undertagelse.

Vi kan hjælpe

Modstandsfolk og andre, der ligger inde med Genstande, der bør have deres fremtidige Plads paa det kommende Frihedsmuseum, bør overlade dem til Museet, hvis Adresse er: Frihedsmuseet, Nationalmuseet, Ny Vestergade 10.

Museet efterlyser bl. a.: Fangearbejder, illegale Blade og Bøger, tyske Generalstabskort over Befæstningsanlæg i Danmark, tyske Kort over Bekæmpelse af Modstandsbevægelsen, personlige Breve og Ejendele fra faldne Frihedskæmpere samt Sager, der belyser Sabotagen.

Frihedsmuseets Komité,
St. Kongensgade 40, København K.

Generalforsamlingen

Lørdag den 24. Januar udsendtes følgende Brev med Krav om en ny ekstraordinær Generalforsamling.

Undertegnede anmoder herved bestyrelsen for besættelsestidens politiske fanger københavnsafdeling om omgaaende at indkalde til ekstraordinær generalforsamling.

Paa denne ønskes foretaget en afstemning for eller imod Warszawa-resolutionen.

Endvidere følgende punkt anført paa dagsordenen:

Maatte der blive et flertal imod resolutionen, og skulde den siddende bestyrelse erklære sig solidarisk med resolutionen, ønskes der samme aften valgt ny bestyrelse.

Endelig ønskes der samme aften foretaget valg af delegerede til landsmødet.

Mandag den 26. Januar udsendte Bestyrelsen for Københavns-Foreningen følgende Skrivelse, stilet til Hovedbestyrelsen.

Paa en ekstraordinær Generalforsamling i Københavns Afdelingen den 15. Jan. d. A. drøftedes, efter en Beretning af Aage Christensen, FIAPPs Arbejde og i Særdeleshed den paa det sidste Møde i Warszawa vedtagne Resolution.

Det er Københavns Afdelingens Bestyrelses Opfattelse, og Bestyrelsen er her uden Tvivl i Overensstemmelse med det store Flertal af Medlemmerne, saaledes som det fremgik af Indlæggene paa Generalforsamlingen, og som det iøvrigt ogsaa blev understreget af Aage Christensen i hans Beretning, at Warszawa Resolutionen, uanset dennes rigtige Hovedlinie, paa visse Punkter har faaet en Formulering, der ikke dækker den tværpolitiske Linie, som danner Grundlaget for vor Organisation.

Bestyrelsen henstiller derfor til Landsforeningens Hovedledelse ved fremtidige internationale Møder at virke for, at offentlige Udtalelser formuleres saaledes, at de, under Bibeholdelse af vore principielle Synspunkter om Nødvendigheden af den fortsatte Kamp mod Nazismen, ikke fjerner sig fra den tværpolitiske Linie.

Det understreges, at det meget stærkt fra alle Sider blev fremhævet, at det var ønskeligt, at Landsforeningen kunde træffe de nødvendige Arrangementer til at opretholde Medlemsskabet i FIAPP.

Da der under Debatten paa Generalforsamlingen blev givet Udtryk for, at der ogsaa burde protesteres mod Koncentrationslejre i andre Lande end Spanien og Grækenland blev der paa Københavns Afdelingens Formands Forslag vedtaget en Henstilling til Hovedledelsen om at lade nedsætte et Udvalg, der paa Grundlag af objektive Kendsgerninger skulde undersøge i hvilke Lande der maatte findes Koncentrationslejre eller Fængsler, hvor Mennesker vilkaarligt indespærres og udsættes for en Behandling, der strider mod Humanitetens Love.

Som Medlemmer af et saadant Udvalg blev følgende Navne nævnt:

Redaktør Aage Schoch
Dr. Borghild Andersen
Magister Barfod
Kriminalass. Wass-Møller
Landsretssagfører Prytz
Sekretær Aage Christensen
Kommunelærer Johs. Fosmark.
Karl V. Jensen

Vi henstiller derfor til Hovedbestyrelsen at udpege et saadant Udvalg og præcisere dets Arbejdsopgave.

En Række Henvendelser viser, at en Del af Oppositionen fra Generalforsamlingen føler sig dækket af Bestyrelsens Indrømmelse af, at Warszawa-Resolutionen ikke er tværpolitisk.

Godt 100 finder dog ikke, at Bestyrelsens Brev tager tilstrækkeligt klart Standpunkt, hvorfor Sagen paany vil blive rejst paa Generalforsamlingen, der ventes afholdt snarest.

Iøvrigt har Redaktionen modtaget en hel Del Læserbreve, der udtaler sig om Warszawa-Resolutionen og om Københavns-Afdelingens Generalforsamling, men vi har ment det rigtigst kun at bringe ovenstaaende.

En Tysker om Tyskernes Skyld

I det tyske Blad „Der Nordschleswiger“ vender Pastor J. Braren, Tønder, der hører til i Hjemmetyskernes Rækker, sig i et Indlæg imod Bladets Afvisning af enhver Tanke om fælles Skyld for det tyske Folk. Pastor ren skriver:

„De afviser, ærede Hr. Redaktør, Tanken om den kollektive Skyld, men indskærper samtidig vor Pligt til Ansvar over for Folket. Men hvorledes kan det ene skilles fra det andet? Naar vi føler et alvorligt Ansvar over for vort Folk, hvorledes kan vi saa føle os fri for Skyld over for Guds forfærdende Straf? Er vi ikke alle, enhver i sin Kreds og i sit Omfang, skyldige derigennem, at vi saa længe har taalt det Styre, som maatte føre det tyske Folk i Ulykke? Det maatte være alle, som var udstyret med Fornuft og Samvittighed klart, at vort Folks Ledelse stod i Modsætning til de ganske afgørende Grundprincipper, paa hvilke vor tyske Kultur havde hvilet i over tusind Aar. Havde Ledelsen været vel-signet med mere Klogskab og Maadehold, kunde den ydre Ulykke være undgaaet. Men indadtil, hvad vort Folks Karakter, Religion og sædelige Holdning angaar, vilde Følgerne have været saa meget desto mere ødelæggende.

Jeg personlig vil ikke forsøge at knibe uden om hverken det kollektive Ansvar eller den kollektive Skyld, selv om jeg forholdsvis tidligt stod i Oppositionen. Lad os have Mod til at bekende vore Fejl. Det renser Lufden. Og af denne Renselse vil vi gaa ud som stærkere Karakterer, som saa ogsaa kan være Velsignelsens Bærere i vort eget Folk. Men uden Sandfærdighed og Mod ingen Genrejsning”.

„Kultiveret“ Landsforræder

Følgende Annonce fandtes i Berlingske Morgenavis den 13. Januar 1948.

Efter nogle Maaneders Internering i 1945 har høj, kultiveret og yderst tiltalende, uafhængig Forretningsmand — som ikke fradømtes Almentillid — ikke faaet rigtig Afløb for opsparet Energi. Selvom det drejer sig om en Kraft udover Gennemsnittet, med bedste Anbefalinger fra overordnede Stillinger i kendte Firmaer og med Sprogkundskaber og fineste Handelseksamen, starter han gerne med at køre Deres Varevogn — Kørekort og Næringsbrev haves — eller begynder som underordnet Medarbejder i Forretning, Fabrik, Lager, Eksportfirma el. lign., bare han har mindste Udsigt til ved Flid, Akkuratesse, Ordenssans, Dygtighed og absolut Loyalitet at forbedre sin Position. Billet 11193 „Optimist“, til Berl. Tid.

Da Stutthof-Fangerne kom hjem

Fra Stutthofudvalget har Redaktionen modtaget følgende:

Pigtraads januar-nummer bringer en ellers smuk omtale af den mindehøjtidelighed, der fandt sted i Bispebjerg kirkegaards kapel for vore hjemførte Kammerater. Artiklen slutter imidlertid paa en maade, der tvinger os til at fremkomme med en redegørelse, som vi af pietetsgrunde helst havde ladet ligge, og som vi undlod at fremkomme med overfor Kristeligt Dagblad, da dette paa en lidet smagfuld maade angreb arrangementet. Da Pigtraad imidlertid nu viderebragte det nævnte blads angreb, og samtidig stiller sig tvivlende overfor Folketingsmand Martin Niensens udtalelser om, at højtideligheden var i nøje overensstemmelse med de parørendes ønsker, skal vi hermed give en redegørelse for, hvad der gik forud:

Da der gennem udenrigsministeriet fremkom meddelelse om fundene af vore dræbte kammerater, og der blev sendt en Ekspedition til Polen for at hjemføre ligene, meldte sig samtidig spørgsmaalet om, hvordan hjemkomsten og bisættelsen skulde arrangeres. Det var en selvfølge, at det blev en statsbegravelse, og erstatningsraadet fik overdraget at ordne det fornødne sammen med Stutthofudvalget. Man blev enige om, at kastellet vilde danne en værdig og smuk ramme om højtideligheden, og vi blev enige om at anmode Biskop Øllgaard eller biskop Rosendahl om at varetage det rent kirkelige.

Dette blev aftalt, og kastelets kommandant var indforstået med, at højtideligheden fandt sted i kastelets kirke.

Efter at alt saaledes var i den skønneste orden, modtog vi meddelelse fra kirkeministeriet om, at højtideligheden alligevel ikke kunde finde sted fra kastelskirken. Trods indtrængende henstillinger fra vor side lykkedes det ikke at faa omstødt dette forbud, der motiveredes med, at nogle af vore dræbte kammerater ikke var medlemmer af den danske folkekirke.

Derefter sluttede forhandlingerne med, at højtideligheden skulde finde sted paa Bispebjerg kirkegaard og i Ryvangen uden kirkelig medvirken, men vi overlader trykt til offentligheden at bedømme, hvem der i denne sag har handlet korrekt og tolerant — og hvem ikke.

Lad os til slut tilføje, at der fra kirkeministeriets side var givet os tilsagn om, at mindehøjtideligheden i Ryvangen skulde finde sted uden udstedelse af adgangskort. Paa trods af dette tilsagn udstedte kirkeministeriet to dage før højtideligheden alligevel adgangskort, og resultatet blev en betydelig mindre tilslutning end tilfældet ellers vilde være blevet.

Dette er kendsgerningerne om højtideligheden paa Bispebjerg kirkegaard og i Ryvangen.

For Stutthofudvalget

Frode Toft Einar Berthelsen

Kirkeministeren har Ordet

Paa Redaktionens Anmodning skal jeg gøre følgende Bemærkninger til foranstaaende Indlæg:

Det ser højt ejendommeligt ud, at Hr. Frode Toft underskriver Indlægget, eftersom han deltog i Forhandlingen i Kirkeministeriet sammen med Thøger Thøgersen og ved at denne Forhandling fik et ganske andet Forløb end det, han nu giver Udtryk for. Fortryder han, at han og Thøgersen tiltraadte den Ordning, som blev aftalt?

Der blev ikke fra Kirkeministeriets Side nedlagt Forbud. Vi talte, som Toft vil erindre, i Ro og Fordrageligh-

hed om Tingene. Jeg fremhævede det noget ejendommelige i, at man absolut vilde bruge Kastelskirken, naar man dog havde udtrykt Ønske om at undgaa et kirkeligt Præg over Højtideligheden og tidligere havde oplyst, at de afdøde ikke var Medlemmer af Folkekirken. Vi blev enige om, at der i et af Kapellerne — vi koncentrerede os hurtigt om Bispebjerg — vilde være langt friere Forhold og langt større Muligheder for at give Højtideligheden netop det Præg, man ønskede. Denne Ordning blev akcepteret af alle Deltagerne, ogsaa Hr. Toft.

Hvorfor da denne Kritik, blot paa Foranledning af en Taktløshed i Kristeligt Dagblad? Toft kan godt være sin Tilslutning til Aftalen bekendt — derimod ikke, at han nu af en eller anden Grund søger at løbe fra sit Medansvar for den.

Hvad endelig Spørgsmaalet om Adgangskort til Ryvangen angaar, skal jeg meddele, at den Embedsmand, som deltog i de forudgaaende Forhandlinger, ikke erindrer noget om, at det skulde være besluttet ikke at udstede Kort. Iøvrigt kan det oplyses, at ingen blev nægtet Adgang, selv om de ikke havde faaet udleveret Kort.

Frede Nielsen.

Hvad Martin Nielsen siger

Folketingsmand Martin Nielsen vedkender sig i et Brev sine Udtalelser til Aftenbladet om, at de nævnte Stutthoffanger fik en Begravelse, der var i Overensstemmelse med deres Livsanskuelse, og tilføjer, at han først bagefter fik at vide, at to af dem havde faaet kirkelig Bistand ved Jordfæstelsen efter de Paarørendes Ønske.

Det har været interessant at se Stutthofudvalgets Redegørelse. Fra forskellige Sider har man gjort gældende, at Begravelsen havde været en naturlig Opgave for Landsforeningen, og at de forskellige Formaliteter maaske lettere havde ladet sig ordne ad denné Vej.

En Gave som Gave

Kammeraternes Hjælpefond har som Gave modtaget et Chesterfield Møblement, bestaaende af Sofa og Lænestole. Det gives enten samlet eller delt til værdigt trængende. Man skriver til Kammeraternes Hjælpefonds Kontor, Ordrup Jagtvej 175, Charlottenlund. Tlf. Ordr. 5075.

Efterlysning

Danskere, der har været i Koncentrationslejren „Meppen“.

Kan nogen, der har været der, give Oplysninger om en ung Hollænder ved Navn Maarten Herman Bosland (kaldet Mori), født 22. Oktober 1924 i Dordrecht, Holland. Fra November 1944 til Februar 1945 i „Meppen“, den 18. eller 20. Februar 1945 blev han sammen med flere Danskere sendt med en Sygetransport, pr. Bil i Retning af Neuengamme. Evt. Oplysninger modtages med Tak.

Forpagter P. Mogensen,
Sortebro pr. Oure.

Vil Pigtraad være mig behjælpelig at finde et Par Kammerater samt deres Adresser.

Det drejer sig om Christian Clausen og „Brygmesteren“ der i Januar og Februar 1945 var paa Revier i Neuengamme og der var sammen med Helmut Dietz fra Hamborg. Helmut, som jeg er i Forbindelse med, vil meget gerne i Forbindelse med ovennævnte.

Med venlig Hilsen
Svend Rener, Sønderbro 11, Aalborg.

Esbjerg ny Andelsmejeri

Nygaardvej 37

J. ANDERSKOUV

Civilingeniør
Esbjerg

H. Thomsen Petersen

Vognmands-og Brændselsforretning Borgergade 71 Esbjerg
Tlf. 326 - Grundl. 1901

I. Chr. Mikkelsen ^{A/S}

Horsens

Horsens Mineralvandsfabriker

Aktieselskab

Gummivarefabriken

„JYLLAND“

Horsens

Horsens

Aktieselskabet

Brdr. W. & S. Sørensen

Juvelerer og Guldsmede
Horsens

Garagekompagniet ^{A/S}

Horsens

A. Heiberg Nielsen

Hovedagentur for Hafnia & Danske Phønix
Søndergade 27, Tlf. 1449, Horsens

Beenhærd Nielsen

Skotøj en gros

Horsens

K. Borup, Buntmager

Søndergade 39, Horsens

Horsens Jernstøberi

Kaminer - Kakkelovne

O. Skaanild

Bog- og Papirhandel

Søndergade 46, Tlf. 282C
Horsens

^{A/S} Chr. Nielsens Eftf.

Armaturfabrik

Horsens

Carl Øberg-Pedersen

Glas og Porcelæn

Søndergade 31 - Telefon 1203 - Horsens

Rønne

^{A/S} Chr. Lauritzen

Horsens

^{A/S} Michael Andersen & Søn

Rønne

Ira Dagbogen

Udrensningen i Aalborg

1/1: Resultatet af Udrensningen i Aalborg er blevet, at der er idømt knap 1400 Aars Fængsel, medens fem er dødsdømt og henrettet. De almindelige Landsforrædersager er helt sluttet, men tilbage er endnu fem Værnemagersager, der venter paa Afklaring. I almindelige Landsforrædersager er der afsagt Dom i 559 Tilfælde, fem blev dømt til Døden, tre fik livsvarigt Fængsel og de øvrige fik tilsammen 1400 Aars Fængsel. Der er paadømt 77 Værnemagersager, hvor de Dømte fik tilsammen 34 Aars Fængsel, medens 16,5 Millioner blev konfiskeret.

For 25. Mill. Kr. Sabotage

3/1: Trods den stærke tyske Afpatruljering af Statsbanerne under Besættelsen lykkedes det alligevel Sabotørerne at sprænge ca. 7200 Skinner, 390 Tungepartier og 210 Krydsninger, udelukkende paa Statsbanernes Skinnenet. Alene i det sidste Krigsjaar er der i 2. Distrikt forekommet 110 Tilfælde af Sabotage med Afsporing og Væltning af Tog. Mod Privatbanerne blev der foretaget ca. 500 Aktioner, deraf de ca. 70 pCt. paa Fyn. Endvidere er for Stat banernes Vedkommende 24 sporbærende Broer bleven saboteret, — den største af disse Aktioner var rettet mod Gudenaabroen ved Langaa, hvor man i 11 Dage maatte udveksle Gods og Passagerer eller dirigere Trafikken over Randers—Ryomgaard til Aarhus. End videre er en Mængde Blokposter bleven ødelagt, Lokomotiver kørt i Skydebrograve ved Statsbanerne o.s.v. Det beregnes, at Statsbanernes samlede Udgifter til Istandsættelse af Spor, Broer, Sikringsanlæg og Færgemateriel kommer til at løbe op paa ca. 25. Mill. Kroner.

Regionschef Leder af Spitfire-Skole

4/1: Kaptajn A. H. Jørgensen er udset til at være Chef for Spitfire Skolen paa Karup Flyveplads. Kaptajn Jørgensen var Regionschef indenfor Modstandsbevægelsen paa Bornholm.

„Varulve-Gruppen“ dømt ved Højesteret

7/1: Højesteret stadfæstede Landsrettens Domme over 6 Medlemmer af den saakaldte „Varulve-Gruppe“ fra Sønderjylland, som paa Hitlers Fødselsdag den 20. April 1946 kastede en Haandgranat ind i Landbetjentens Kontor i Tinglev. Ved Attentatet skete kun materiel Skade.

Mindesmærke for Frihedskampens Ofre

12/1: Odense Byraad vedtager at overdrage Udførelsen af et Mindesmærke for Besættelsens Ofre blandt Byens Borgere til Billedhugger Robert Lund-Jensen, Odense. Han fik 1. Præmie i en Kunstnerkonkurrence om Forslag til Mindesmærket, der rejstes ved Ansgar Kirke. Præmien var paa 2000 Kroner, og Billedhuggeren skal have 38000 Kroner for Udførelsen af Arbejdet.

De tyske Læger tiltales ikke

14/1: Der bliver ikke rejst Tiltale mod de tre tyske Læger fra Lazarettet paa Nylandsvej, Held, Jurtz og Neugärtner. Justitsminister Busch-Jensen har meddelt Rigsadvokaten, at han har strøget de tre Ty-

skere af Krigsforbryderlisten, og Lægerne kan nu rejse hjem til Tyskland fra Haslev, hvor de i Øjeblikket befinder sig. Der har været afhørt mange Vidner i Sagen, nogle har været for, nogle imod Lægernes Opræden — deres danske Kollegers Vidnesbyrd har næsten udelukkende været til Forsvar for dem.

Injurier mod Thune Jacobsen

15/1: Folkeingsmand Martin Nielsen beskylder fhv. Justitsminister Thune Jacobsen for bl. a. at være den direkte Aarsag til at 24 danske Borgere fandt en kvalfuld Død og 150 endnu lider af Følgerne af, hvad de kom ud for i tyske Koncentrationslejre. Paa Grundlag af disse Anklager opfordrer Martin Nielsen den tidligere Justitsminister og Rigspolitichef til at rense sig ved et Injuriessøgmaal — men Hr. Thune Jacobsen afslaar Tilbudet, skønt han fornylig har beklaget sig over, at han ikke kunde faa sin Sag frem.

Otte Aar til DNSAPs Fører-Stedfortræder

20/1: Fritz Clausens Fører-Stedfortræder fra 1943, den 55-aarige Repræsentant Theofilus Hansen Larsen, stod i Gaar ved Byretten tiltalt for sit Medlemskab i DNSAP, hvor han havde Hverv i Partiets øverste Raad, samt for at være medansvarlig for Partiets utilbørlige Samarbejde med Besættelsesmagten, idet Larsen en Tid havde været lønnet Organisationsleder i Partiet og senere Medlem af Partiets Førerraad. Ved Dommen blev Larsen idømt 8 Aars Fængsel, og samtidig blev tiltaltes Formue paa 30.000 Kroner inddraget til Fordel for Statskassen.

USA-Journalister blev „fulgt rundt“ i Sovjetzonen Fik ikke Lov at færdes alene

22/1: En Del amerikanske Pressefolk har været paa Besøg i den russiske Zone i Tyskland, indbudt af Sovjetmyndighederne. I de syv Dage, Korrespondenternes Tur varede, var Deltagerne under strengt Opsyn og fik ikke Tilladelse til at færdes alene. „De kan gaa vild“, hed det. Der blev ikke gjort noget direkte Forsøg paa at hindre Journalisterne i at komme i Kontakt med civile Tyskere, men mindst to Russere fulgte overalt med Amerikanerne, naar de færdedes ude. Et Ønske om at besøge den tidligere Koncentrationslejr Buchenwald blev afslaaet med den Motivering, at Lejren er militært Omraade. En ledsagende russisk Officer benægtede, at der fandtes politiske eller andre Fanger i Lejren, som det har været hævdet af engelsk- og amerikansk-kontrollerede tyske Blade. „Kun Sachsenhausen, Nord for Berlin benyttes stadig til sit oprindelige Formaal“, erklærede Officeren.

Krigsforbryderne i Kolding klager

De hævder, Behandlingen af deres Sager tager for lang Tid

24/1: De seks tyske Gestapomænd, der venter paa at komme for Krigsforbryderretten i Kolding, fremstilles i Dag i et ekstraordinært Retsmøde i Anledning af, at de har klaget over, at Behandlingen af deres Sager varer for længe. I Retsmødet forelaa en Redegørelse fra Statsadvokaten, hvori det hedder, at Grunden til, at der endnu ikke er rejst Tiltale mod de to sidste Gestapomænd er, at Rigsadvokaten har bedt om yderligere Oplysninger. Paa Klagernes Vegne udtalte Gestapochefen Burfeind, at Klagen ønskes sendt til Justitsministeriet og Præsidenten for Københavns Byret.

Sig det med Blomster

Chr. Kyhn

Rønne

Esbjerg

»**SANIT**«

ESKE PETERSEN & JESPERSEN
STRANDBYG. 23 - TLF. 1765

ESBJERG

Edmund Larsen

Kongensgade 79 - Esbjerg

Kaj Braads Boghandel

Kongensgade 87 - Tlf. 1177

Esbjerg

BOSTON

ESBJERG

VESTJYDSK RØR- & SANITETSLAGER ^A/_S

ESBJERG

Anton Rehkopf

Esbjerg

Ankers Udstyr

ESBJERG

Axel Hansen

Kongensgade 76 - Esbjerg

N. A. Frederiksen

Nørregade 65 - Esbjerg

Viggo Christensen

Kongensgade 64

Esbjerg

^A/_S **Chr. Kjærgaard**

Esbjerg

Tarben P. Jensen ¹/_S

Liskeeksport

Tlf. 955 - Ny Havn, Esbjerg

P. C. Terling

International Auto-Transport

Spedition

Telefon Esbjerg 2319

Brdr. Mathiasen

Ny Havn - Esbjerg - Tlf. 47

Reserveret

Kontant Jørgensen

Esbjerg

Henning Pedersen

Esbjerg Værktøjsmagasin ^A/_S

Tlf. Esbjerg 3040

A/S DANEXIM

Internationale Transporter
Esbjerg

Chr. Steuckmann

statsaut. Skibsmægler

Esbjerg

»101« *Børnesko*

Jh. Bundgaard & Søn - Esbjerg

ESBJERG BANK A/S

ESBJERG

EDUARD IVERSIEIN
ESBJERG

C. BREINHOLT

Indehaver
LUDVIG CHRISTENSEN
Havnegade 83 - Tlf. 57
ESBJERG

Tobiesens Papirhandel

Kongensgade 47, Esbjerg

Vidste Tyskerne Besked?

Martin Nielsen: Rapport fra Stutthof. Gyldendal.

Lige til det sidste havde Horserød-Fangerne ventet en Haandsrækning fra Myndighederne til at flygte, inden Tyskerne skulde overtage Lejren. Men Signalet kom ikke.

Martin Nielsen er med god Ret vred over dette. Og alle Fanger med ham. Paa Baggrund af dette kan man sige, at Bogen er een stor Beretning om, hvad der kunde have været undgaaet, hvis de daværende Myndigheder havde handlet med den fornødne Konduite.

Det lykkedes nogle af Horserød-Fangerne at flygte, inden Tyskerne kom til Horserød, men de, der blev tilbage kom til at opleve næsten 1½ Aars Helvede i Stutthof

Herrefolkets Hovmod og Dumhed var her grænseløs. Naar Tyskerne gik frem paa Fronterne var de om muligt mere brutale end ellers og gik de tilbage, var de mere forsigtige.

Det har ofte været diskuteret om den menige Tysker vidste noget om Rædslerne. I Følge Martin Niensens Bog vidste de udmærket Besked. Han skriver om dette Spørgsmaal: „Hen paa Efteråret 1944 skete det Gang paa Gang, at Storbønder i Omegnen, der havde Roe- og Kartoffelmarker ude i Deltaet, kom til Lejren og udvalgte 10—20—30 af de yngste og stærkeste Kvinder (Jønder). Bredbenede, med Riffel over Nakken og Hejrefjer i Hatten drog de af med deres Slavekvinder. Kvinderne arbejdede en Tid for Bonden, laa ude paa Markerne, saa længe de kunde se, fik saa godt som ingen Mad, og naar de saa ikke kunde mere, drev den samme Bonde dem tilbage til Lejren igen og afleverede dem direkte til Krematoriet, hvorpaa han gik ind i Lejren og udvalgte ny Forsyning.

Bogen er et Repitionskursus for alle Fanger fra Tyskland, og den vil være fantastisk god Læsning for alle Medlemmer af 6. Maj Foreningen. Gid den maa finde Vej til mange Læsere, og gid alle Biblioteker vil sætte den paa en lettilgængelig Plads.

Den første Transport startes for at hjemføre deporterede Danskere

Aggerbecks Løber

**K. ROSENDAHLS
BOGTRYKKERI**

AKTIESELSKAB

ESBJERG

TELEFONER 2201 - 2202

Esbjerg Grynmølle

Esbjerg Jern & Staal

Eriksen & Christensen ^{A/S}

Korn & Foderstoffer

Esbjerg